

Avizul Comitetului Economic și Social European pe tema „Evoluțiile strategice în politica industrială în perspectiva anului 2030, cu scopul de a consolida competitivitatea și diversitatea bazei industriale în Europa și de a concentra eforturile pe obținerea de performanțe pe termen lung în cadrul lanțurilor valorice globale”

(aviz exploratoriu solicitat de Președinția austriacă)

(2019/C 62/03)

Raportor: **Carlos TRIAS PINTÓ**

Coraportor: **Gerald KREUZER**

Sesizare	Președinția austriacă a Consiliului, 12.2.2018
Temei juridic	Articolul 304 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
Organul competent	Comisia consultativă pentru mutații industriale (CCMI)
Data adoptării în CCMI	25.9.2018
Data adoptării în sesiunea plenară	17.10.2018
Sesiunea plenară nr.	538
Rezultatul votului	158/9/4
(voturi pentru/voturi împotriva/ abțineri)	

1. Concluzii și recomandări

1.1. Politica industrială ar trebui să identifice și să valorifice oportunitățile care apar în ceea ce privește o viitoare creștere durabilă și favorabilă incluziunii la nivel global. Nimeni nu trebuie lăsat în urmă.

1.2. Europa trebuie să își mențină ambiția de a readuce ponderea producției industriale la nivelurile anterioare, reglând acest obiectiv prin intermediul unor indicatori-cheie de performanță. Politica industrială a Europei (la nivelul direcțiilor generale, al statelor membre și al regiunilor) trebuie să fie îmbunătățită, ea făcând parte din lanțurile valorice complexe transfrontaliere pe o piață din ce în ce mai globalizată. Este necesară o **abordare holistică** pentru a reconcilia creșterea, provocările climatice și de mediu și problemele societale într-un model de „**tranziție justă**” care să conecteze efectiv factorii naționali și de la nivelul UE.

1.3. Termenul „*rEUnaissance*” (*renașterea Europei*) face referire la un veritabil **plan general** pentru industria europeană, care să integreze politica industrială în toate politicile UE, să permită industriei să se transforme astfel încât Europa să devină cea mai mare economie a cunoașterii, să genereze valoare adăugată la nivel industrial prin **creativitate, proiectare inteligentă și inovare socială** și să sprijine **noi modele industriale durabile și favorabile incluziunii** (eticheta „Fabricat în Europa”).

1.4. Dacă se dorește ca politicile UE privind clima și economia circulară să creeze locuri de muncă în Europa, este esențial ca principalele elemente ale întregului lanț valoric care facilitează aceste politici să fie situate în Europa. Prin urmare, este important ca strategia UE să recunoască importanța lanțurilor valorice și să abordeze măsuri ambițioase pentru a continua să le dezvolte. În loc să se concentreze asupra unor sectoare individuale, strategia ar trebui să asigure condiții de funcționare atractive în Europa. Pentru a asigura rolul continuu al Europei în economia mondială, succesul ar trebui măsurat în funcție de potențialul legăturilor de-a lungul lanțurilor valorice europene individuale de a se integra în lanțurile valorice globale, ceea ce înseamnă că furnizorii europeni ar trebui să poată concura la nivel global, nu doar în Europa.

1.5. Îmbunătățirile în domeniul educației și al formării pentru noi locuri de muncă și servicii ar trebui să fie strâns interconectate și cu politicile în materie de C&D&I și cu promovarea învățării la locul de muncă, pentru a extinde agenda pentru competențe ⁽¹⁾ la noi sectoare industriale de o importanță crucială, cum ar fi industria siderurgică, a construcțiilor, a hârtiei, a tehnologiilor ecologice și a energiei din surse regenerabile, a producției și a transportului maritim.

1.6. Pentru a asigura poziția Europei de lider în sectorul tehnologic, CESE recomandă, de asemenea, accelerarea investițiilor în tehnologii revoluționare și disruptive, cum ar fi inteligența artificială și robotica, internetul obiectelor, analiza de date, imprimarea 3D, materialele noi și nanomaterialele, realitatea virtuală îmbunătățită, bioeconomia, produsele alimentare durabile, tehnologiile digitale, neurotehnologiile, nanoelectronica, explorarea oceanelor și a spațiului etc.

1.7. **Cadrul financiar multianual pentru 2021-2027** trebuie să prevadă în mod cât mai specific și mai detaliat alocarea de resurse bugetare suplimentare fiecărui sector în parte, în special politicii C&D&I și politicii de coeziune.

1.8. CESE subliniază că **guvernanța instituțională** ar trebui să fie consolidată, prin includerea în evaluarea impactului său nu doar a impactului economic, ci și a celui de **mediu și societal** de-a lungul întregului lanț valoric.

1.9. Pentru ca întregul lanț valoric industrial să fie mai durabil, CESE sprijină în mod ferm foaia de parcurs a Comisiei privind finanțarea creșterii durabile ⁽²⁾, prin crearea unei **taxonomii financiare durabile** care să reorienteze **economiile responsabile spre investiții durabile** și să consolideze investițiile strategice europene (o combinație corectă între fondul prevăzut, InvestEU, și surse financiare private).

1.10. CESE sprijină din nou, în mod ferm, **regula de aur privind investițiile publice**, nu doar în cofinanțarea proiectelor strategice de investiții, ci și în toate proiectele de investiții durabile legate de evoluțiile pozitive privind **sistemul unificat de clasificare al UE privind activitățile durabile** (sau taxonomia), pentru a oferi noi oportunități de dezvoltare acelor țări europene cel mai puternic afectate de criză.

1.11. **Instrumente de finanțare:** crearea unor condiții de concurență echitabilă, furnizarea de finanțare publică pentru proiectele la scară industrială (până la 75 % din costul investiției sau mai mult, dacă se justifică), creșterea împrumuturilor preferențiale și a accesului la credite. Accesul la granturi publice pentru acțiuni care se concentrează pe eliminarea riscurilor (*de-risking*) în ceea ce privește proiectele inovatoare care prezintă mari riscuri intrinseci.

1.12. Sectoarele cele mai productive (cu cea mai ridicată valoare adăugată) sunt cele în care gradul de inovare este cel mai ridicat. În plus, acele sectoare care sunt supuse unei reglementări de mediu mai stricte sunt caracterizate și de un număr mai mare de **breve**, probabil în urma presiunii de reglementare ⁽³⁾.

1.13. Unul dintre principalii factori care determină costul de reglementare este punerea în aplicare a politicilor UE prin **acte delegate sau de punere în aplicare**. Procedurile de conformitate tehnocrate care nu definesc modulele cele mai eficiente din punctul de vedere al costurilor de a obține rezultatele de reglementare dorite încetinesc capacitatea de inovare a actorilor din industrie, în special a IMM-urilor.

1.14. **Dezvoltarea durabilă și competitivitatea** trebuie să meargă mână în mână. CESE solicită ca standardele privind produsele care urmează a fi stabilite în UE să fie îndeplinite atât de producătorii interni, cât și de producătorii externi, și să fie aplicabile la frontieră. Prin urmare, importurile de produse care nu respectă normele de mediu și sociale înseamnă că sectoarele industriale ale UE se confruntă cu obstacole puternice în a răspunde nevoilor și cererilor societale referitoare la durabilitate.

⁽¹⁾ Planul de cooperare sectorială în materie de competențe se află în faza de punere în aplicare.

⁽²⁾ COM(2018) 97 final.

⁽³⁾ [ftp://ftp.unibocconi.it/pub/RePEc/bcu/papers/iefewp69.pdf](http://ftp.unibocconi.it/pub/RePEc/bcu/papers/iefewp69.pdf)

1.15. CE ar trebui să monitorizeze în mod strict punerea în aplicare adecvată a acordurilor de liber schimb ale UE (ALS), prin includerea unor norme simple și clare. Capitolele privind durabilitatea din ALS trebuie să promoveze punerea în aplicare a standardelor de muncă ale OIM și a **Principiilor ONU privind afacerile și drepturile omului**⁽⁴⁾, stabilind condiții transversale minime care nu pot fi înlocuite (drepturile persoanelor vulnerabile, buna guvernare fiscală etc.). Ar trebui să se garanteze reciprocitatea în relațiile comerciale (de exemplu: investiții, achiziții publice, subvenții).

1.16. Este necesar un **dialog social extins** la diferite niveluri pentru a analiza în mod corespunzător și pentru a oferi răspunsuri comune lanțurilor valorice globale din cadrul întreprinderilor durabile în care lucrătorii au un cuvânt de spus.

1.17. CESE solicită Comisiei Europene să considere competitivitatea și poziția de lider în sectorul industrial ca o prioritate politică de vârf și să inițieze un program de strategie industrială a UE. Acesta solicită Comisiei să publice un raport anual privind rezultatele strategiei industriale a UE care să analizeze toate domeniile de politică care sunt de competența Comisiei.

2. Tendințe majore – O singură lume

2.1. În prezent, industria se confruntă cu o mutație profundă în ceea ce privește perspectivele imense oferite de transformarea digitală și de economia cu emisii scăzute de dioxid de carbon. Energia din surse regenerabile va înlocui combustibilii fosili, datele devin noua materie primă dominantă, iar internetul (obiectelor) a devenit cel mai important mod de comunicare. Modelele liniare de producție vor face loc unor sisteme mai circulare de producție-consum-reciclare, în timp ce producția de masă va fi înlocuită de procese de producție personalizate. O industrie modernă înseamnă producție și inovare într-o rețea de actori aflați într-o relație de strânsă cooperare, de la întreprinderi mari până la întreprinderi mici și mijlocii, care se extinde până la serviciile conexe de-a lungul lanțului valoric. Cunoașterea a înlocuit munca sau capitalul ca factor cel mai important în crearea de valoare. Strategia industrială europeană pe termen lung trebuie să integreze toate aceste provocări (perturbatoare), pentru a intra într-o etapă egalată în istoria omenirii doar de trecerea de la paleolitic la neolitic: era infoliticului⁽⁵⁾.

2.2. **Cele mai multe cercetări academice atrag atenția că între 20 și 50 % dintre locurile de muncă**, în funcție de sectorul în cauză, vor fi înlocuite, către anul 2030, cu tehnologii și robotică⁽⁶⁾. Cu toate acestea, vor fi create noi locuri de muncă, deși cu o disparitate mai ridicată în ceea ce privește aria geografică, sectorul și competențele. Provocarea cu care se confruntă politica industrială europeană este aceea de a împiedica excluderea UE, a regiunilor și a cetățenilor acesteia.

2.3. Transformarea digitală are un efect asupra tuturor resurselor principale ale industriei: naturale și de mediu, de muncă și de capital (fizice, tehnologice și instituționale). Pentru a gestiona într-un mod corespunzător efectele sale sociale, este necesară o reevaluare a principalelor resurse sau a capitalului social din care vor fi generate principalele fluxuri de venituri, pentru fiecare țară și sector în parte.

2.4. Sectoare ample ale industriei din Europa sunt tot mai dependente de exporturile externe sau fac parte din lanțuri valorice complexe transfrontaliere pe o piață din ce în ce mai globalizată. În același timp, UE se confruntă cu difuzarea politicilor de tipul „America pe primul loc”, având ca rezultat un risc tot mai mare de războaie comerciale din care nu ar ieși niciun câștigător, ci doar învinși. Astfel de politici reprezintă, de asemenea, o amenințare la adresa ordinii economice multilaterale stabilite în perioada de după război. În cele din urmă, se observă emergența modelelor economice centralizate conduse de stat.

⁽⁴⁾ Rezoluția Parlamentului European din 4 octombrie 2018 referitoare la contribuția UE la un Instrument obligatoriu al ONU privind corporațiile transnaționale și alte întreprinderi cu caracteristici transnaționale în ceea ce privește drepturile omului (2018/2763 (RSP)). <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P8-TA-2018-0382&format=XML&language=RO>

⁽⁵⁾ Sufixul „-litic” trebuie interpretat cu sensul pe care îl are în termenul „electroliză”, adică cu sensul de „a descompune”, „a distribui”. În acest context, trebuie înțeles ca „distribuirea informațiilor”.

⁽⁶⁾ D. Acemoglu și P. Restrepo (2017), „Roboții și locurile de muncă: dovezi de pe piețele de muncă din SUA” (*Robots and jobs: evidence from US labour markets*), Documentul de lucru nr. 23285 al NBER. M. Arntz, T. Gregory și U. Zierahn (2016), „Riscul pe care îl prezintă automatizarea pentru locurile de muncă în țările OCDE: o analiză comparativă” (*The risk of automation for jobs in OECD countries: a comparative analysis*), Documentul de lucru nr. 189 al OCDE în ceea ce privește domeniul social, ocuparea forței de muncă și migrația.

2.5. O tranziție echitabilă către o industrie mai sustenabilă până în 2050 ⁽⁷⁾ îi impune Europei să se confrunte cu următoarele provocări:

- continuarea schimbărilor climatice și deteriorarea condițiilor de mediu;
- epuizarea resurselor naturale ale planetei și declinul biodiversității;
- digitalizarea majorității sectoarelor industriale va estompa granițele dintre industrii și pe cele dintre lumea fizică și cea virtuală și va deschide anumite sectoare noilor participanți, având ca consecință reducerea muncii manuale;
- inegalitățile sociale, cu creșterea polarizării pe piețele forței de muncă și a șomajului în rândul tinerilor și cu persoane lăsate în urmă în regiuni cu industrii aflate în declin;
- pierderea încrederii publicului în guvern, în clasa politică și în UE și structurile de guvernanță ale acesteia, precum și în alte instituții;
- schimbările demografice: îmbătrânirea, migrația, o creștere puternică a populației mondiale și o nouă conștientizare în materie de mediu;
- concentrarea populației în metropole, cu integrarea rețelelor de infrastructură, a inteligenței artificiale, a învățării automate și profunde;
- schimbarea preferințelor consumatorilor (schimbarea comportamentului consumatorilor, conștientizarea sporită a chestiunilor de mediu, reglementarea comportamentului consumatorilor de către autoritățile publice).

O viziune pe termen lung ar trebui să analizeze simultan toate aceste tendințe. Înțelegerea provocărilor și a modului în care acestea pot fi transformate în oportunități va fi o prioritate majoră pentru politica industrială a Europei. Proiectarea complexă a răspunsurilor necesită implicarea tuturor părților interesate relevante, cu o responsabilitate comună. Succesul acesteia depinde de eforturile și de cooperarea dintre instituțiile UE, statele membre, regiuni și, cel mai important, de rolul activ al industriei în sine.

3. Tranziția: o UE angajată în menținerea competitivității prin durabilitate

3.1. Pentru a aborda provocările multiple și fără precedent cu care se confruntă industria, Europa a optat să își stimuleze competitivitatea prin sporirea calității produselor și serviciilor sale, punând în aplicare o strategie de diferențiere pe regiuni și sectoare industriale cu scopul de a genera creștere economică și locuri de muncă, prin valoarea adăugată a **creativității și a proiectării inteligente, a inovării sociale și a unor noi modele industriale durabile și favorabile incluziunii**.

3.2. Câțiva indicatori încurajatori apar deja în Europa, cum ar fi deținerea a 40 % din brevetele din întreaga lume în domeniul tehnologiilor regenerabile. Cu toate acestea, își fac apariția noi neconcordanțe grave între sistemele de învățământ și de formare, inițiativele de afaceri și noile competențe necesare industriei.

3.3. Un alt obstacol important în calea dezvoltării industriale în întreaga Europă poate fi explicat prin **natura fragmentată** a politicilor Uniunii Europene, atât din punct de vedere geografic, cât și sectorial. Trecerea de la situația actuală, în care există 28 de politici diferite pentru fiecare sector industrial, la o abordare globală a politicii industriale a Uniunii Europene necesită sincronizarea cu măsurile de finalizare a UEM (în special, uniunea fiscală și bancară), dezvoltarea unei piețe la nivel european pentru capitalul de risc și adoptarea unui model de finanțare sustenabil, care să asigure o creștere echilibrată și armonizată în întreaga Uniune Europeană.

3.4. Înțelegerea măsurii în care o mai mare inovare ecologică stimulează inovarea în alte sectoare și afectează prețurile factorilor de producție reprezintă un pas important în evaluarea efectelor politicii de mediu asupra competitivității țărilor, precum și în mai buna planificare a politicii de mediu.

3.5. De asemenea, este necesar să se pună un accent puternic pe potențialul IMM-urilor în domeniile care furnizează servicii inovatoare de nivel înalt, bazate pe cunoaștere. De obicei, în Europa, la originea inovării se află structurile de dimensiuni mici, iar exportul de servicii de nivel înalt bazate pe cunoaștere joacă un rol de deschizător de drumuri în poziționarea pe piață a industriilor conexe.

⁽⁷⁾ A se vedea SC/047 (JO C 81, 2.3.2018, p. 44).

3.6. Dacă se dorește ca Europa să recâștige poziția de lider al industriei cunoașterii sau al capitalului intangibil, cooperarea și coordonarea industrială între statele membre sunt esențiale în dezvoltarea inovării europene. CESE dorește să sublinieze importanța proiectelor de interes european comun, a parteneriatelor public-privat inovatoare și a cooperării regionale în cadrul strategiilor de specializare inteligentă.

4. O strategie globală și holistică

4.1. Economii care sunt implicate într-o mai mare măsură în lanțuri valorice globale sunt mai performante în materie de creare de valoare adăugată. În consecință, UE ar trebui să se opună cu o mai mare hotărâre neoprotecționismului, întrucât acesta ar putea agrava blocajul recent în creșterea implicării în astfel de lanțuri.

4.2. Există o oportunitate de a lega **lanțurile valorice globale** de **structura economică locală**, stimulând dezvoltarea economiilor locale, precum și a tehnologiilor disruptive (tehnologia *blockchain*, imprimantele 3D, robotica, internetul obiectelor, stocarea de energie, energia din surse regenerabile, volumele mari de date, biologia genetică, nanotehnologia etc.), dintr-o perspectivă favorabilă incluziunii: acestea pot pregăti, de asemenea, calea pentru producția locală cu costuri de producție mai mici, în special dacă este adoptat (și bine reglementat) profilul prosumatorului, promovând dezvoltarea microafacerilor productive și favorabile incluziunii, pe lângă principalele lanțuri valorice globale.

4.3. Noua paradigmă a **durabilității ca factor determinant pentru competitivitate**, adaptată unei abordări pe termen lung, vizează să mobilizeze, să alinieze și să garanteze suficiente resurse publice și private pentru a realiza obiectivele stabilite în politicile UE. Furnizarea de resurse suficiente este esențială pentru a asigura o transformare echitabilă, echilibrată și favorabilă incluziunii, în care nimeni nu este lăsat în urmă sau exclus din joc și în care interese publice precum protecția consumatorului, a sănătății, a siguranței și a calității rămân priorități importante.

4.4. Inițiativele sectoriale ale industriei europene și alianțele pentru conturarea **noii agende pentru competențe** și pentru crearea unui catalog cu inițiative bine structurate pentru consolidarea sau ajustarea programelor existente (Erasmus +, noua agendă europeană pentru cultură etc.) și punerea în aplicare a unora noi trebuie să fie integrate în întreaga UE-27 cât mai curând posibil, asigurând diversitatea geografică și implicarea îndeaproape a autorităților locale.

4.5. În același timp, CESE sprijină în mod ferm încurajarea forumurilor de **dialog cu mai multe părți interesate**, dezvoltarea comună a strategiilor inovatoare și a proiectelor-pilot cu valoare ilustrativă, experimentarea comună, schimbul de bune practici și dorința de a urmări și evalua proiectele în detaliu. De asemenea, subliniază că trebuie implicați toți actorii din lanțul valoric industrial, precum și consumatorii. În acest sens, ar trebui menționate masa rotundă la nivel înalt în domeniul industriei, Grupul de lucru la nivel înalt pentru industriile mari consumatoare de energie și Grupul de lucru la nivel înalt pentru competitivitate și creștere.

4.6. Este esențial să se îmbunătățească capacitatea UE de a investi și de a elimina decalajul dintre formularea politicilor sectoriale și investițiile financiare realizate, prin creșterea alocațiilor pentru FEIS 2.0 și a fondurilor structurale legate de investiții, pentru a ajunge în regiuni și la populații care au rămas în urmă în timpul anilor de criză, precum și prin canalizarea excedentului extern recent al UE și a celui al autorităților publice în investiții care modernizează infrastructura industrială și contribuie, astfel, la sporirea productivității și la creștere economică.

5. Guvernanța instituțională a industriei UE

5.1. Planurile de acțiune ale UE pe termen lung (UE 2020, planuri privind schimbările climatice etc.) ar trebui să se reflecte în planurile de acțiune industriale. Crearea de sinergii între diferitele inițiative politice (economia circulară, inovare, politica în domeniul transporturilor, comerț, competențe, politica regională) ar contribui în mod definitiv la maximizarea impactului acestora.

5.2. **Transparența** este un factor decisiv în asigurarea succesului acestui proces. Industria în ansamblu trebuie să „**acționeze și să comunice**”, oferind informații de înaltă calitate (relevante, verificabile și comparabile) pentru a permite măsurarea exactă a impactului financiar și nefinanciar în întregul lanț valoric global al unui produs.

5.3. Obiectivele de dezvoltare durabilă (17 ODD și 169 de obiective conexe) și Acordul de la Paris privind schimbările climatice servesc drept indicator către binele comun, dar există o nevoie urgentă de a adapta și de a extinde indicatorii prin intermediul unei metodologii comune, care să combine parametrii cantitativi cu cei calitativi și care să monetizeze externalitățile. Noul set de indicatori trebuie să îi includă pe cei referitori la dimensiunea de schimbare a valorii globale, reflectând valorile UE.

5.4. CESE solicită introducerea **codurilor de conduită** pentru segmentele internaționalizate ale lanțului valoric european al produselor sau serviciilor, așa cum este cazul produselor alimentare durabile, multe dintre acestea continuând să nu se afle sub incidența guvernantei juridice. De asemenea, Comitetul solicită o supraveghere mai atentă a pieței și introducerea de măsuri de descurajare sau de sancțiuni pentru practicile dăunătoare sustenabilității, cum ar fi obsolescența programată.

5.5. Consolidarea **cercetării și a inovării responsabile**, în cadrul unei abordări ascendente. Realizarea de previziuni mai precise cu privire la anumite sectoare, pentru fiecare regiune în parte, și punerea în concordanță a investițiilor cu obiectivele strategice ale UE pentru 2030 și cu perspectivele pentru 2050 ⁽⁸⁾. UE ar trebui să garanteze, de asemenea, că prima punere în aplicare a rezultatelor C&D finanțate din resurse publice are loc în interiorul UE. Ar trebui atins, în sfârșit, obiectivul de 3 % pentru investiții în cercetare și dezvoltare (în prezent, acesta este de doar 1,9 %, mai mic decât cel al Chinei, care este de 2,2 %). Tehnologiile disruptive trebuie să fie însoțite de foi de parcurs care să abordeze provocările și condițiile legate de asimilarea lor (inclusiv impactul economic, de reglementare și social).

5.6. **Cadrul financiar multianual pentru 2021-2027** trebuie să prevadă cât mai specific și mai detaliat resurse bugetare suplimentare care trebuie alocate fiecărui sector în parte, în special politicii de C&D&I și politicii de coeziune. Ar trebui să crească sprijinul public în toate etapele ciclului de inovare, inclusiv sprijinul pentru întreprinderile nou-înființate, proiectele de demonstrare și proiectele-pilot, proiectele de cercetare și inovare în colaborare, diseminarea tehnologiei etc.

5.7. Unirea piețelor de capital din UE și dezvoltarea industrială ar trebui să permită mobilizarea economiilor publice și private prin intermediul unor canale sigure, de la investiții responsabile social la responsabilitatea socială a întreprinderilor (RSI). De asemenea, certificarea EMAS ar putea optimiza și echilibra randamentele financiare cu vectori pentru durabilitate.

5.8. O tranziție echitabilă a politicii până în 2030 înseamnă nu doar inovare pentru oameni și investiții în locuri de muncă pentru lucrători, ci și **inovarea împreună cu oamenii și cu lucrătorii**, oferindu-le posibilitatea unor noi locuri de muncă decente. În acest sens, CESE subliniază că sectorul producției trebuie să rămână neutru din punct de vedere al tehnologiei.

6. Obiective mai ambițioase în planul de acțiune pentru industria europeană

6.1. Construirea unei societăți a învățării este o condiție de bază pentru o industrie inovatoare și competitivă. Europa nu poate concura cu economiile emergente pe baza salariilor; ea trebuie să fie mai inteligentă. Competențele sunt, de asemenea, esențiale pentru angajați, nu numai pentru a le crește șansele de angajare, ci și pentru siguranța locului de muncă, integrare socială și oportunități mai bune în viață; trebuie realizate investiții în perfecționarea și recalificarea permanentă a lucrătorilor, promovarea educației de calitate, formare și dezvoltare profesională pe tot parcursul vieții profesionale. Este necesară o „Nouă agendă pentru competențe în Europa” mai ambițioasă, care să revizuiască cadrul european pentru competențele-cheie, pentru a garanta că cetățenii obțin cunoștințele și competențele de care industria are nevoie pentru a consolida reziliența economiei Europei, precum și pentru a promova dezvoltarea durabilă (obiectivul 4 din ODD-urile ONU).

6.2. Îmbunătățirea mecanismelor de transfer de cunoștințe între universități și centre de cercetare, pe de o parte, și sectoarele industriale și angajații lor, pe de altă parte.

6.3. Adesea, IMM-urile joacă rolul de pionieri ai dezvoltării de bunuri și servicii de înalt nivel bazate pe inovare, însă, de multe ori, le lipsesc mijloacele pentru a aduce aceste inovații pe o piață mai largă. În conformitate cu prioritățile politicii industriale a UE pentru 2030, este necesară o gamă extinsă de stimulente și beneficii posibile, care să valorifice forța cadrului public global paneuropean bazat pe recompense, orientată îndeosebi către IMM-uri, dar care includ și profesiile libere în calitate de pionieri ai furnizării și exportului de servicii de înalt nivel bazate pe cunoaștere:

⁽⁸⁾ Conform avizului CESE SC/047 (JO C 81, 2.3.2018, p. 44).

- achiziții publice strategice, care reprezintă o pârgie importantă a politicii industriale. Potențialul lor ar trebui să fie valorificat pe deplin prin integrarea unor criterii legate de inovare, respectarea mediului și dimensiunea socială în achizițiile publice, și nu doar prin căutarea celui mai mic preț. UE ar trebui să sprijine autoritățile în acest sens prin acordarea de consiliere, crearea unui serviciu de asistență, sprijinirea planificării proiectelor mari de infrastructură, precum și prin îmbunătățirea schimbului de bune practici;
- sprijin pentru internaționalizare;
- un context pentru experimentarea cu mai multe părți interesate, care să sprijine validarea prealabilă a soluțiilor inovatoare;
- crearea de clustere (sectoriale, orizontale și verticale) și incubatoare de afaceri, intensificând legăturile dintre actorii industriali pentru a partaja și a face schimb de resurse;
- un mentorat specializat, cu înaltă valoare adăugată, reuniuni periodice între întreprinderile nou-înființate și cele care s-au afirmat deja din cadrul sectorului respectiv, pentru a coopera în vederea dezvoltării de planuri și inițiative;
- beneficii fiscale și garanții publice pentru a sprijini investițiile;
- etc.

6.4. Stimularea cunoașterii și consolidarea **noilor modele economice durabile** ⁽⁹⁾ care promovează **inovarea socială** (noi modalități, centrate pe oameni, de satisfacere a nevoilor societății), ca urmare a aplicării metodelor emergente.

6.5. O atenție specială trebuie acordată regiunilor mai puțin dezvoltate și aflate în tranziție industrială. Agențiile de **dezvoltare locală** și varietatea de instrumente pe care acestea le au la dispoziție trebuie să servească drept motoare pentru crearea de „microclimate” sau de „ecosisteme” care reunesc și catalizează sinergiile tot mai mari dintre sectorul producției și servicii, începând de la nevoile individuale ale persoanelor și ale diferitelor zone.

6.6. Rolul **comerțului internațional** este esențial pentru a răspunde provocărilor unei industrii durabile. Revizuirea și îmbunătățirea tratatelor și a acordurilor preferențiale de liber schimb (de la GATT la TTIP), prin introducerea unui grad de condiționalitate legat de angajamentele în materie de durabilitate. Stabilirea de limite: guvernanta juridică și fiscală, soluționarea diferendelor cu jurisdicții *offshore*, praguri sociale și de mediu minime. Ar trebui să se garanteze reciprocitatea în relațiile comerciale (de exemplu: investiții, achiziții publice, subvenții).

6.7. Crearea unei agende sectoriale pentru **gestionarea echilibrată a tranziției** către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon și circulară: stabilirea unor obiective sectoriale și specifice zonelor geografice, introducerea de foi de parcurs care să reflecte circumstanțele reale, impactul costului energiei și alți factori de producție.

6.8. Modernizarea industriei pentru era digitală va transforma industria europeană într-un sistem de producție cu un grad foarte ridicat de informații și cunoștințe. Prin urmare, CESE dorește să sublinieze următoarele priorități:

- promovarea pe deplin a utilizării tehnologiilor informației în abordarea provocărilor societale;
- dezvoltarea unei infrastructuri digitale „de înaltă performanță” la nivelul UE;
- abordarea discrepanțelor mari în materie de digitalizare care există între regiuni și între întreprinderile de mari și mici dimensiuni;
- accelerarea dezvoltării de standarde în domeniul TIC;
- abordarea dimensiunii sociale a digitalizării: impactul asupra calității și cantității locurilor de muncă, reglementând economia bazate pe partajare pentru a preveni concurența neloială;
- sporirea inteligenței digitale la toate nivelurile profesionale; competențele digitale ar trebui să fie promovate la toate nivelurile de învățământ (de la școală la învățarea pe tot parcursul vieții);
- definirea unor reguli noi de impozitare a economiei digitale;
- asigurarea securității cibernetice.

⁽⁹⁾ A se vedea avizul exploratoriu al CESE SC/048 (JO C 81, 2.3.2018, p. 57).

6.9. Energia sigură, suficientă și durabilă reprezintă o prioritate-cheie pentru industrie și societate. Energia din surse regenerabile trebuie să fie disponibilă la un preț competitiv. Acest lucru va necesita, de asemenea, investiții uriașe în rețele inteligente și interconectivitate, precum și în tehnologii revoluționare în materie de stocare a energiei. Utilizarea inteligentă a dioxidului de carbon va ajuta, de asemenea, la reutilizarea gazelor reziduale care conțin carbon și hidrogen și care, în prezent, sunt arse, pentru a genera energie și pentru a produce combustibili sintetici și substanțe chimice de sinteză. Utilizarea acestor produse ar putea accelera în mod semnificativ, în ansamblu, reducerea emisiilor de CO₂ în sectorul combinat siderurgic/al produselor chimice/al transporturilor. Acești combustibili sintetici sau materii prime de sinteză ar trebui să fie promovate în Directiva privind energia regenerabilă.

6.10. CESE dorește să sublinieze importanța planurilor de acțiune pentru sectoarele și lanțurile valorice cu un potențial ridicat de creștere, pentru modernizarea structurală a industriilor tradiționale, precum și pentru sprijinirea decarbonizării în industriile mari consumatoare de energie.

6.11. Politica industrială va trebui să acorde o atenție specială sectorului transporturilor, care este extrem de aproape de o nouă paradigmă, întrucât intervin simultan numeroase perturbări tehnologice: electrificarea, digitalizarea producției, autovehiculele conectate și automatizate, integrarea transportului privat și colectiv.

Bruxelles, 17 octombrie 2018.

*Președintele
Comitetului Economic și Social European
Luca JAHIER*
